



SECTION: MEDICAL SCIENCE.

SEKCJA: NAUKI MEDYCZNE.

How to cite: Kirzha, N., Gerasymenko, O., & Tiupa, V. (2024). Adapting medical terminology to modern requirements: finding original solutions. *Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024*. (pp. 309-314). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2/>

Adapting Medical Terminology to Modern Requirements: Finding Original Solutions

Адаптація медичної термінології до сучасних вимог: пошук оригінальних рішень

Кіржа Надія Василівна¹, Герасименко Олена Анатоліївна², Тюпа Володимир Володимирович³

¹ доктор філософії, викладач української мови, Вінницький медичний фаховий коледж імені акад. Д. К. Заболотного, м. Вінниця, Україна, 800258@ukr.net, orcid.org/0000-0002-0325-1441

² кандидат медичних наук, доцент, Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна, hgerasymenko@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1291-657X>

³ асистент Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна, sasori94v@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6060-2025>

Accepted: February 17, 2024 | **Published:** February 28, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: Medical terminology is a multifaceted part of a physician's scientific and professional activity and requires careful study of the peculiarities of word creation and explanation. The impact of COVID-19 and the full-scale invasion has created conditions for the development of distance learning, and therefore, in the process of learning terms, the development of online platforms with interactive methods. In the course of the study, an analysis of literature and scientific research was carried out. In particular, the

impact of using the Quizlet system in the process of learning medical terms, the peculiarities of forming words and their meanings, and creating comparative explanations in accordance with the words and their origins using MS Excel were identified. The results showed that the use of interactive technologies, services and applications in a game form contributes to better learning of the material, and understanding the peculiarities of word formation and the ability to create medical terminology independently allows for better systematisation of knowledge and material.

Keywords: Quizlet, derivation, stemming, games, foreign language words

Вступ

Для забезпечення науково-професійної діяльності і фахової комунікації важливо володіти медичною термінологією, яка являє собою окрему лінгвістичну базу. Науково-технічний прогрес веде до появи нових термінів, які потребують швидкого засвоєння та введення у професійний лексикон. Крім цього, медичні терміни, які включають позначення назв захворювань, органів, а також фармацевтичних засобів, становлять важливу складову наукових досліджень, але водночас викликають труднощі із засвоєнням та під час перекладу, враховуючи їх неоднозначність. Наразі для статичних цілей використовується загальна Міжнародна класифікація захворювань, проте проблема уніфікації все ще залишається відкритою.

Процес термінотворення супроводжує низка інтерпретацій у лінгвістиці. Вивченням медичної термінології займалися Кравецька та Беляєва (особливості греко-латинської медичної термінології), Мотченко (аналіз метонімії на прикладі медичної термінології), Петрова (розвиток медичної термінології в Україні). Етимологію, структуру та семантику висвітлено у роботах Пилипів, Пилипів (2023), Застріжної (2018), Терлецької (2012). Також значна кількість досліджень пов'язана із визначенням особливостей англійської медичної термінології (наприклад, граматику та лексику англійської медичної термінології вивчала Застріжна (2018). Сучасні проблеми її розвитку та адаптації до постійних змін висвітлено у працях Шалаєвої (2014).

Проблематика пристосування медичної термінології до сучасних викликів постає перед викладачами як ключове завдання. Нині з'явилася необхідність у використанні сучасних методів та програм, які допоможуть як в очному, так і в дистанційному форматі покращувати якість знань здобувачів освіти, які вивчають медичну термінологію. COVID-19 та повномасштабне вторгнення, що унеможливили фізичну присутність майбутніх медиків в аудиторіях, спричинили інтенсивний перехід освітнього процесу в онлайн і зумовили швидкий розвиток форм та методів для вивчення термінології з огляду на специфіку дистанційного навчання.

Тому, метою статті є вивчення семантичних, граматичних особливостей медичної термінології та важливості їх пристосування до сучасних умов (Covid-19 та повномасштабне вторгнення) у закладах вищої освіти, включаючи використання електронних баз та розвиток позитивної мотивації здобувачів освіти.

Для досягнення мети було поставлено кілька завдань: з'ясування нововведень у терміносистемі медицини, визначення ефективності використання програм та технічних баз для інтерактивного вивчення термінів.

Об'єктом дослідження був освітній процес та його покращення/оптимізація під час вивчення медичної термінології. Зокрема, одним із методів дослідження був аналіз дидактичної та наукової літератури щодо особливостей вивчення термінології, розвитку та введення нових технологій та онлайн-програм/додатків, використання таблиць MS Excel.

Результати дослідження

Сучасний освітній процес неможливий без застосування інтерактивних методів і технологій, оскільки це надає змогу адаптуватись до вивчення навчальної дисципліни чи понять/процесів в дистанційній та ігровій формах. Тому, одним із пристосувальних механізмів є використання онлайн-додатків, сайтів або інтерактивних карт тощо. Дюрба (2021) у своїй праці охарактеризував особливості використання в процесі вивчення латинської мови та медичної термінології онлайн-системи Quizlet. Даний сервіс дозволяє працювати в декількох режимах, які значно впливають на процес вивчення слів та їх пояснень. На прикладі завдань системи (Рисунок 1) показано одну із вправ для вивчення слів (зокрема, захворювань та їх визначення) у вигляді співставлення між собою комірок.

Рисунок 1

Приклад завдань в онлайн-системі Quizlet

metabolism	gastric catheter	function of the thyroid gland	обмін речовин
зонд	функція щитоподібної залози	дефіцит йоду	серцевий цикл
computer assisted diagnosis	iodine deficiency	heart blood flow	комп'ютерна діагностика

Джерело: власна розробка авторів

Проаналізувавши дані дослідження, можна визначити як негативні, так і позитивні сторони використання даної методики в процесі вивчення медичної термінології (Таблиця 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки використання системи Quizlet

Переваги	Недоліки
Переключення уваги	Залежність від електропостачання та інтернет-з'єднання
Стимулювання пам'яті та уваги	Використання додаткових матеріалів під час проходження завдань
Підвищення мотивації через ігрову форму	Відкладання «на потім»
Здатність до самооцінювання	

Джерело: власна розробка автора

Крім цього, доцільним є використання системи Microsoft Teams для проведення відеоконференції з паралельним поясненням допущених помилок.

В процесі вивчення проблематики пристосування важливе значення належить лексикології й особливостям її викладу та роз'яснень. Зокрема, у MS Excel можна створювати вибірку щодо відповідників або ж розкриття лексичних значень термінів. Дана система дозволила за допомогою фільтрів сортувати та визначити різні значення слів, наприклад, терміну «syndrome» (латинською мовою) в українській мові відповідає приблизно 107 позначень (Oxford Learner's Dictionaries). Те ж саме можна простежити стосовно англійських термінів та їхніх відповідників латинського, грецького та греко-латинського походження (Микитенко та ін., 2021; Застріжна, 2018).

Звідси випливає необхідність у вивченні особливостей граматики та лексики медичних слів різних походжень. Важливим є створення єдиної системи, яка буде узагальнювати та систематизувати знання в правильності медичної термінології з використанням латинської мови (Ісаєва, 2019).

Згідно із сучасними вимогами, медичні терміни поділяються на різні категорії і утворюються за допомогою 3-х шляхів: утворення назв, утворення значень та запозичення слів іншомовного походження. Потрібно навчити здобувачів освіти розуміння утворювати медичні термінології. Найбільш ефективними способами є деривація (тобто утворення похідних), основоскладання (поєднання слів за допомогою інтерфіксів), синтаксичний спосіб (утворення цілих фраз) (Таблиця 2). Важливо звернути увагу на кодування медичних термінів та їх аббревіатуру (Терлецька, 2012; Шалаєва, 2014).

Таблиця 2

Способи утворення слів

Деривація	Основоскладання	Синтаксичний спосіб
Медичні терміни утворені з додавання різних префіксів, коренів та суфіксів та їх видозмінами: <i>Bronch/itis</i>	Медичні терміни утворені декількома основами за допомогою -o-, -e-, -i-: <i>Gastro/duedeno/scopia</i>	Медичні терміни утворені з декількох слів: <i>Acute Respiratory Distress Syndrome</i>

Джерело: Нетребчук et al. (2020).

Висновки

Головною проблематикою для медичної термінології є визначення основних шляхів її правильного викладу здобувачам освіти з урахуванням усіх граматичних особливостей та вимог. Зокрема, в результаті аналізу літературних та наукових джерел було встановлено, що для утворення медичного терміну доцільно використовувати один із 3-х способів: деривацію, основоскладання або синтаксичний спосіб, враховуючи видозміни префіксів, коренів та суфіксів слів, а також їхнє походження. Також, варто зазначити, що існує величезна потреба у правильності вивчення медичної термінології, зокрема у період карантину або війни. Одним із позитивних способів розвинути вміння та пам'ять, вивчаючи складні медичні слова і терміни, є навчання за допомогою Quizlet та MS Excel. У майбутньому, важливо приділити увагу розробці застосунку для здобувачів освіти, а також сформувати дидактичний матеріал у відповідності з граматичними основами утворення медичної термінології та їх поясненнями, зокрема з урахуванням особливостей одних і тих самих слів, викладених англійською, грецькою та латинською мовами.

Література

Дюрба, Д. В. (2021). Переваги роботи з сервісом Quizlet під час викладання курсу «Латинська мова та медична термінологія». *Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю в онлайн-режимі за допомогою системи Microsoft Teams*, 190-191. <http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/2340/1/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>

Застріжна, Л. В. (2018). Лексико-семантичні та структурно-граматичні особливості англійської медичної термінології. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи*, 87-91.

Ісаєва, О. С. (2019). Функціонування термінів у терміносистемі медицини. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 40(3), 58-60. http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_3/15.pdf

Микитенко, П., & Кучеренко, І. (2021). Лексико-семантичний аналіз англійської медичної термінології з використанням електронних таблиць. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 14(2), 129-143. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.14.2021.236888>

Нетребчук, Л. М., & Скуратова, Т. Ф. (2020). Головні шляхи розвитку медичної термінології. URL: http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/14092/1/Netrebchuk_Holovni_shliakhy_rozvytku.pdf

Пилипів, О., & Пилипів, Л. (2023). Формування позитивної мотивації до вивчення дисципліни «Латинська мова і медична термінологія» як інструмент набуття фахових компетентностей студентами-медиками. *Збірник наукових праць. Київ-Львів-Бережани-Ломжа*, 12, 35-44.

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40429/Suchasni%20tendentsii%20rozvytku%20osvity%20y%20nauky.pdf?sequence=1>

Терлецька, І. М. (2012). Особливості сучасної медичної термінології. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, 10, 291-298.

Тихолаз, С. І, Михайлюк, Г. Т., & Ратова, В. Р. (2024). Латинська мова та медична термінологія як обов'язкова складова підготовки фахівців з фізичної терапії. // *навчально-методична конференція «Актуальні проблеми якісної підготовки медичних кадрів у надзвичайних умовах»*, 243-244.

Шалаєва, Г. (2014). Структурний аналіз сучасної медичної термінології та труднощі перекладу багатокomпонентних медичних термінів. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*, 1, 90-96.

Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>